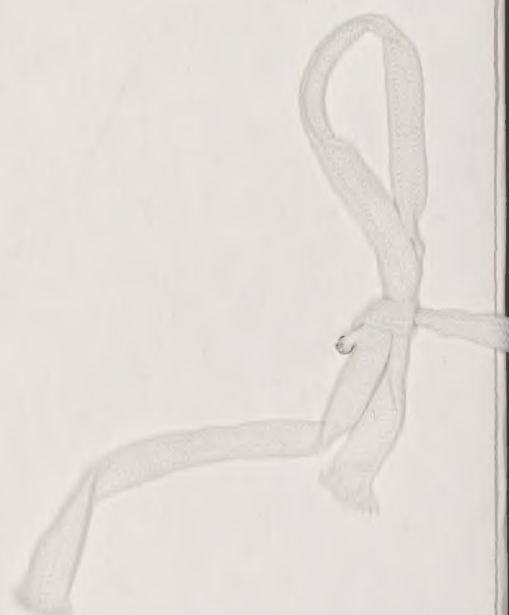

9040

Bibl. Jag.

III

1

Wykłady logiki i teorii poznania prowadziłem w Warszawie w czasach haniebnej okupacji niemieckiej przeważnie, choć nie wyłącznie, w kompletach tajnego nauczania zorganizowanych przez Wolną Wszechnicę Polską. Pierwszy komplet rozpocząłem 21 lutego 1942 r.; ostatnie komplety trwały do wybuchu powstania, a więc do 1 sierpnia 1944 roku. Wykłady były dwugodzinne a częstość ich w rozmaitych okresach okupacji wahała się od 3 do 7 razy na tydzień. Komplety składały się z 5 do 8 osób częściowo mieszkających w Warszawie, częściowo zaś na prowincji (Jabłonna, Mińsk Mazowiecki itp.). Ci co wiedzą, w jakich warunkach odbywała się wtedy podróż koleją i jakim niebezpieczeństwem groziła, ci tylko mogą ocenić należycie, ile poświęcenia wymagały te ciągłe przejazdy do Warszawy na tajne komplety, to zdobywanie wiedzy niemal za cenę życia.

Wykłady miewałem w najrozmaitszych dzielnicach Warszawy: często na Żoliborzu (były one dla mnie specjalnie wygodne, gdyż mieszkalem względnie niedaleko, na Bielanach), na Woli, w Mokotowie, na Pradze oraz w centrum miasta. Za specjalnie bezpieczne uchodziły lokale położone w bezpośrednim sąsiedztwie urzędów czy placówek niemieckich lub pomieszczeń wojskowych. Widocznie okupant nie przypuszczał, ażeby jakaś akcja nielegalna mogła się odbywać w najbliższym promieniu tych instytucji. A jednak się odbywała. Bardzo wiele wykładów miewałem na Żoliborzu, na Placu Wilsona, w szkole powszechnej, której kierownikiem był p. Stanisław Trojanowski, późniejszy Kurator Łódzkiego Okręgu Szkolnego. Wykłady odbywały się tam na parterze, na pierwszym zaś piętrze nad nami był jakiś niemiecki urząd wojskowy - wszyscy czuliśmy się bardzo bezpieczni i rzeczywiście żadnych komplikacji z tego powodu nie było. Podobnie też w innym lokalu na Żoliborzu Dolnym mieliśmy jako najbliższego sąsiada jakiegoś znanego gestapowca i mogliśmy z okna obserwować, jak po swej zbożnej pracy odpoczywał na leżaku w ogródku. I tutaj sprawdziła się ta paradoksalna teza, że bliskość okupanta bynajmniej nie przeszkadza spokojnemu przebiegowi nielegalnej akcji.

Zarówno wykładowcy jak i słuchacze wysoko sobie cenili możliwość nauczania i uczenia się w czasie okupacji. Świadomość, że prowadzi się akcję sprzeczną z intencją nikczemnych okupantów, była niewątpliwie źródłem głębokiego zadowolenia.

Stosunki między wykładowcą i słuchaczami układały się serdeczniej niż w normalnych warunkach, zarówno wobec wspólnego niebezpieczeństwa związanego z wykładami jak i ze względu na niewielką liczbę osób uczestniczących w komplecie, co sprzyjało bliższemu wzajemnemu poznaniu się. Rezultaty osiągnięte przez słuchaczy nie były gorsze niż w czasach normalnych, co uwydatniło się w złożonych przez nich egzaminach.

Po powstaniu, w październiku 1944 r., znalazłem się w Częstochowie, gdzie również brałem udział w tajnym nauczaniu na tzw. Kursach Akademickich, nieróżniących się zasadniczo pod względem organizacyjnym od kompletów warszawskich. Kursy trwały, jako tajne, do czasu przepędzenia Niemców z Częstochowy, a więc do połowy stycznia 1945 r. Ucisk okupanta w tych czasach mniej się tam dawał we znaki niż w Warszawie.

[Benedykt Bornstein]

9. IX 1947.

Rms 9040

2/50 III

2

3

[Benedykt Bornstein]

Prace projektowane w drugiej połowie 1948 roku
na najbliższą przyszłość

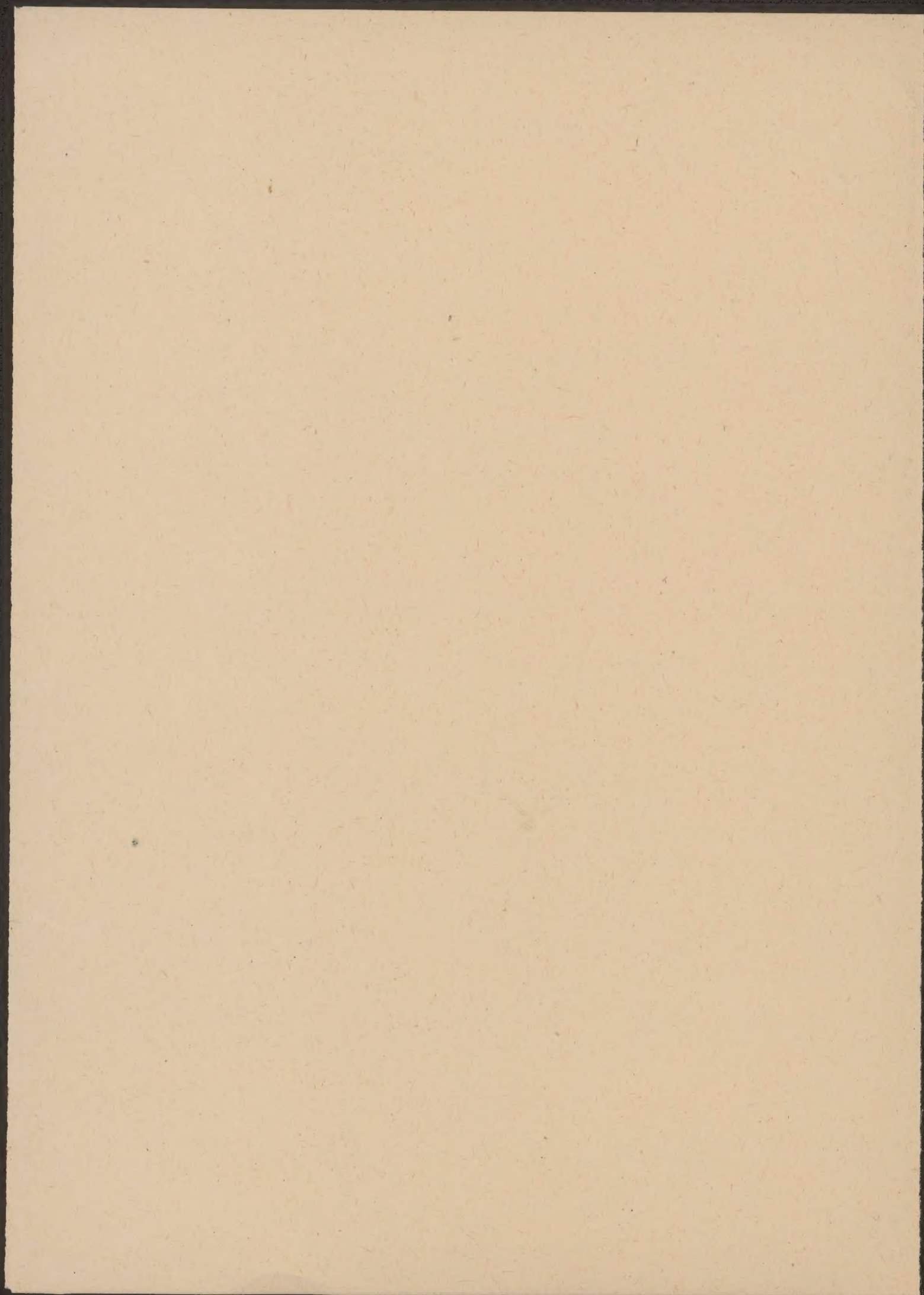
Fala jako jakość

Układ współrzędnych Descartes'a w filozofii

Metoda geometryczna w filozofii

Pojęcie negacji w dialektyce niesprzecznej

Geny a idee

2/50 m
3
4
BIBLIOGRAFIA PRAC BENEDYKTA BORNSTEINA

Książki drukowane

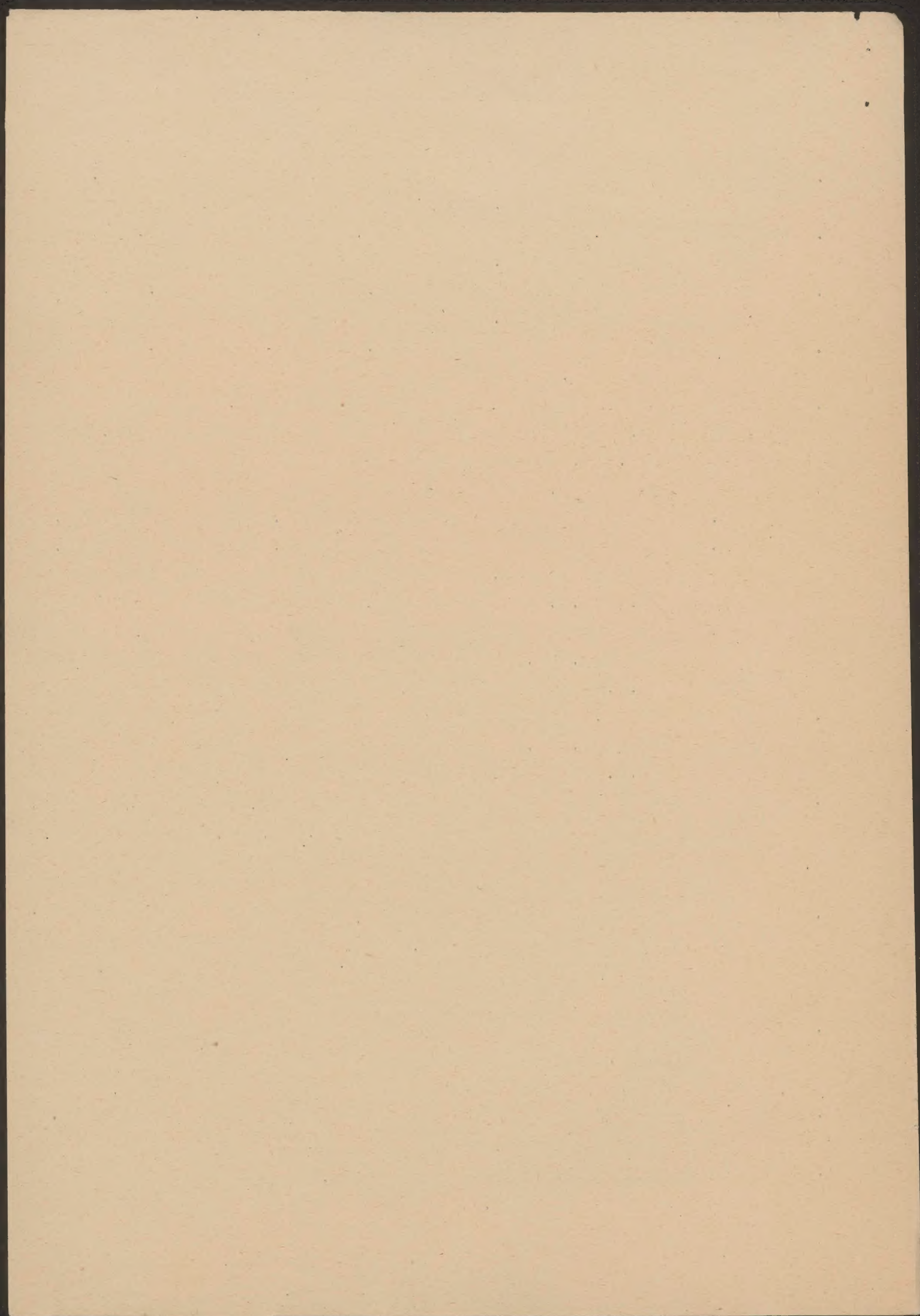
1. Zasadniczy problemat teorii poznania Kanta. Warszawa, 1910, str. 234.
Wydanie Kasy im. Mianowskiego. B.7. 83.729
2. Prolegomena filozoficzne do geometryi. Warszawa, 1912, str. 133.
Wydanie Kasy im. Mianowskiego. B.7. 305.5470
3. Elementy filozofji jako nauki ścisłej. Warszawa, 1916, str. 237.
Wydanie Kasy im. Mianowskiego. B.7. 48.432 II
4. Architektonika zmysłowości i rozsądku. Warszawa, 1927, str. VII, 252.
Wydanie F. Hoesicka. B.7. 98.3971
5. La logique géométrique et sa portée philosophique. Warszawa, 1928,
str. 30 (Bibliotheca Universitatis Liberae Polonae. A 1928,
fasc. 20). Wydanie Wolnej Wszechnicy Polskiej. B.7. 73.565 II 20
6. Architektonika świata. 3 tomy.
Tom I. Prolegomena do architektoniki świata. Warszawa, 1934, str. 211.
Tom II. Logika geometryczno-architektoniczna. Warszawa, 1935, str. 201.
Nakładem autora. (Bibliotheca Universitatis Liberae Polonae. Ser. B. No 1/II (24/II)). B.7. 217.359 II 1-3. (1 nie bieżący, 4)
Tom III. Logiczno-geometryczna architektonika uniwersalna. Warszawa,
1936, str. 212. (Bibliotheca Universitatis Liberae Polonae. Ser. B. No 1/III (24/III)). Z zasiłku Ministerstwa WR i OP.
7. Geometrical Logic. The structures of thought and space. Warszawa,
1939, str. 114. (Bibliotheca Universitatis Liberae Polonae. Ser. B. No 8 (31)). Wydanie Wolnej Wszechnicy Polskiej. B.7. 73.565 II 20
8. Teoria absolutu. (Metafizyka jako nauka ścisła). Łódź, 1948. Wydanie
Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, str. 130. B.7. 281.625 II Just Rec.

Książki w rękopisie

- II' 9. Wstęp do metafizyki jako nauki ścisłej. 1946. B.73 (mss. nr. 1)
I' 15 10. Zarys teorii logiki dialektycznej. 1948. B.45 (mss. nr. 15)

Rozprawy drukowane

1. Preformowana harmonja transcendentalna jako podstawa teorii poznania Kanta. Warszawa, Przegląd Filozoficzny, 1907 (praca doktorska).
2. Krytyka immanentna filozofii geometryi Kanta. Warszawa, Przegląd Filozoficzny, 1911.
3. Problem istnienia linii geometrycznych. Warszawa, Przegląd Filozoficzny, 1913, zesz. I.

4. Kant i Bergson. Studium o zasadniczym problemacie teorii poznania. Warszawa, Przegląd Filozoficzny, 1913, str. 71.
5. Zarys architektoniki i geometrii świata logicznego. Warszawa, Przegląd Filozoficzny XXV, zesz. 4, 1922.
6. Sądzenie a widzenie. Warszawa, Przegląd Filozoficzny, XXVI, zesz. 3 i 4, 1923.
7. Geometria logiki kategorjalnej i jej znaczenie dla filozofji. Warszawa, Przegląd Filozoficzny, zesz. 3 i 4, 1926 i 1927.
8. Benedykt Spinoza. Warszawa, Wiedza i Życie, zesz. 4, 1927.
9. Logiczna (topologiczna) struktura rozmnażania organicznego. Warszawa, Przegląd Filozoficzny, XXXI, zesz. 1 i 2, 1928.
10. Structure logique (topologique) de la reproduction organique. Praga, Ruch Filozofický, VII, zesz. 5, 1928.
11. Sylogizm a przyczynowość czyli o związku dziedziny logicznej z dziedziną realną. Warszawa, Przegląd Filozoficzny XXXIII, 1930.
12. Sąd a konsonans. Warszawa, Polskie Archiwum Psychologii, V, zesz. 1, 1932. *B. 7. 211.437 II 6r.*
13. Harmonische Elemente in der geometrischen Logik. Timisoara, 1934.
14. Struktural-logischer und ontologischer Aspekt des Freudschen Begriffs der Verdrängung. Wiedeń, Imago, XXIII, zesz. 3, 1937.
15. La portée ontologique de la logique géométrique. Praga, Ruch Filozofický, 1937.
16. Początki logiki geometrycznej w filozofii Platona. Lwów, Przegląd Klasyczny, IV, zesz. 8-9, 1938.
17. Jeszcze o początkach logiki matematycznej u Platona. Lwów, Przegląd Klasyczny, 1939.
- np.* 18. Metafizyka jako nauka ścisła (Teoria absolutu). Łódź, 1947 (Odbitka ze Sprawozdań Łódzkiego Towarzystwa Naukowego), Rok I, Nr 2. *B. 7. 288.444 II*
19. Jakościowo-matematyczny aspekt podstawowych praw mendelizmu. Łódź, 1947 (Odbitka ze Sprawozdań Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, Rok II, Nr 1 (3)). *B. 7. 288.455 II*
- I/6*
+ m. 1/2 20. Jakub Segal (1880 - 1943). Kraków, Przegląd Historyczno-Oświatowy. [2]
- np.* 21. O realności przedmiotów ogólnych. (Odbitka ze Sprawozdań Łódzkiego Towarzystwa Naukowego), 1949. *B. 7. 294.813 III*
22. Teoria logiki dialektycznej. (Komunikat, Odbitka ze Sprawozdań Łódzkiego Towarzystwa Naukowego), 1949. *B. 7. 294.818 III*
23. Aspect mathématique qualitatif des lois fondamentales du mendélisme. (w druku)
24. La métaphysique - science exacte (La théorie de l'absolu). (w druku)

Prace W. Jankowskiego

25. Abstrakcyjna teoria periodycznego układu pierwiastków chemicznych. 1932.
26. Logika sędziów i style logiki (wybrane zagadnienia). 1936.
27. Pierwsza prawa Kanta w świetle logiki geometrycznej. 1939.
28. Podstawowe pojęcia metafizyki Kanta w świetle logiki geometrycznej. 1939.
29. The fundamental concepts of Kantian metaphysics in the light of geometrical logic. 1939.
30. On the test of categorical geometry. 1940.
31. O matematycznych założeniach teorii geometrycznej. 1942.
32. Logika geometryczna. 1942.
33. Logika dialektyczna i logika matematyczna. 1945. (wybrane)
34. Teoria matematyczna geometrii i geometria filozoficzna. 1947.
35. La géométrie analytique et l'existence de la géométrie mathématique. 1947.
36. Logika dialektyczna i logika matematyczna. 1947.
37. O kategoriach geometrii algebraicznej. 1948.
38. Sur la géométrie algébrique catégorielle. 1948.
39. O systemie matematycznych założeniach geometrii. 1948.

Źródła (wykaz niekompletny)

1. A. Zdzienicki. Filozofia Kanta, jej logika, metafizyka i etyka. Prace Filozoficzne KUL, 1948, 3-4.
2. K. Jankowski. Istnienie i konieczność. Prace Filozof. KUL, 1948, 1-2.
3. H. Bergson. Grundriss einer Philosophie der Dauer. Prace Filozof. KUL, 1948, 1-2.
4. H. Bergson. Materie i pamięć. Prace Filozof. KUL, 1948, 1-2.

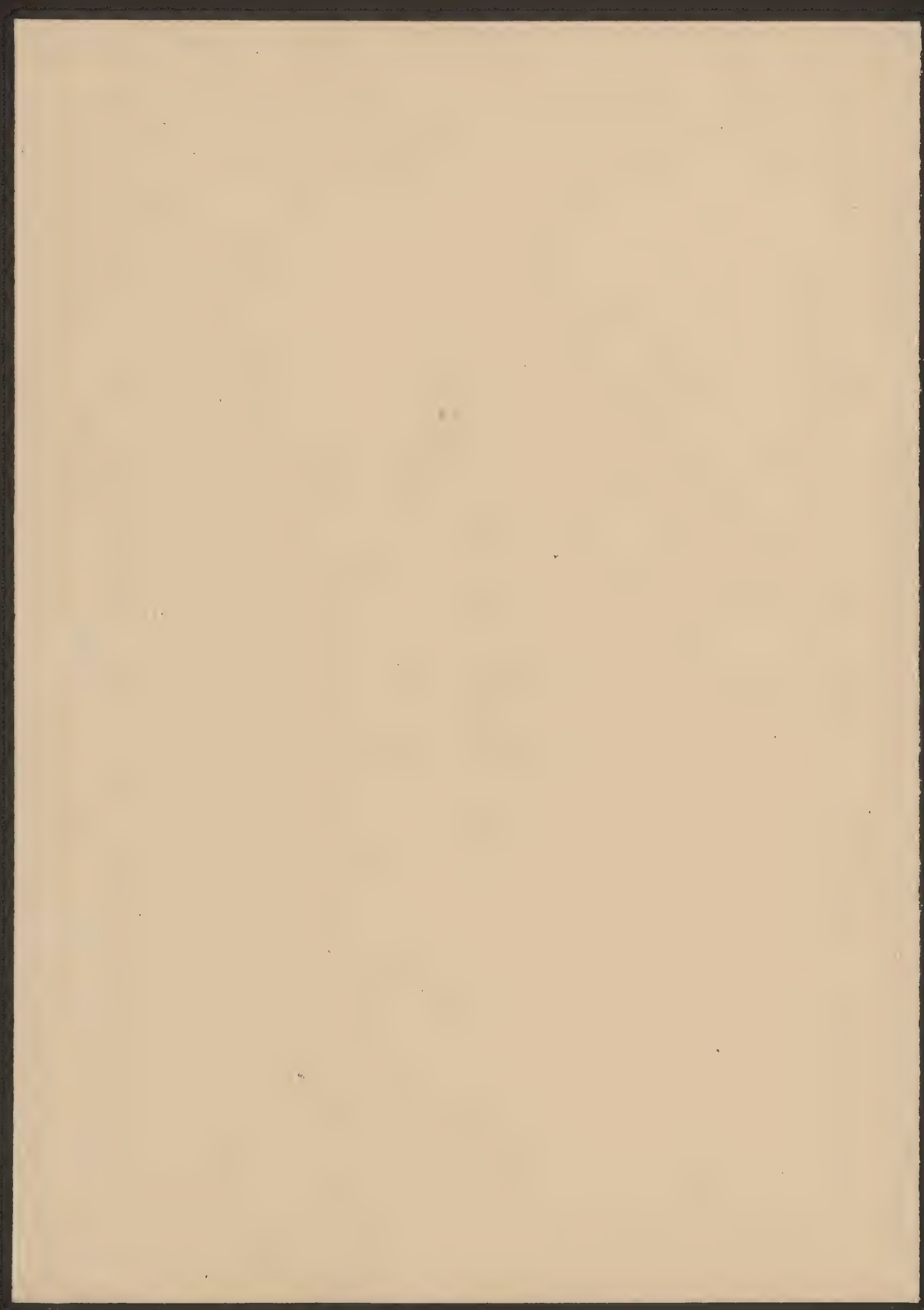
Źródła

1. Kant. Krytyka praktycznej rozumu. Warszawa, 1911.
2. Kant. Przekazanie do wszelkiej praktycznej metafizyki, która będzie mogła wystąpić jako nauka. Warszawa, I wyd. 1915, II wyd. 1927.

Informacje
o niektórych źródłach biograficznych

Sprawozdania z czynności i posiedzeń Łódzkiego
Towarzystwa Naukowego Rok I Nr 1 1947 str.12
Biuch Filozoficzny 1948 Nr 3 - 4
Wiktor Wąsik. Benedykt Bornstein (1890 - 1948)
Przegląd Filozoficzny E.XIV z.4 1948 s.444-451
Andrzej Wirth. Z warsztatu uczonych łódzkich. Słowo
Towarzystwa 11. IV 1948

/W razie niezgodności danych biograficznych należy
uważać za miarodajne dane ze sprawozdań Łódzkiego
Towarzystwa Naukowego/.

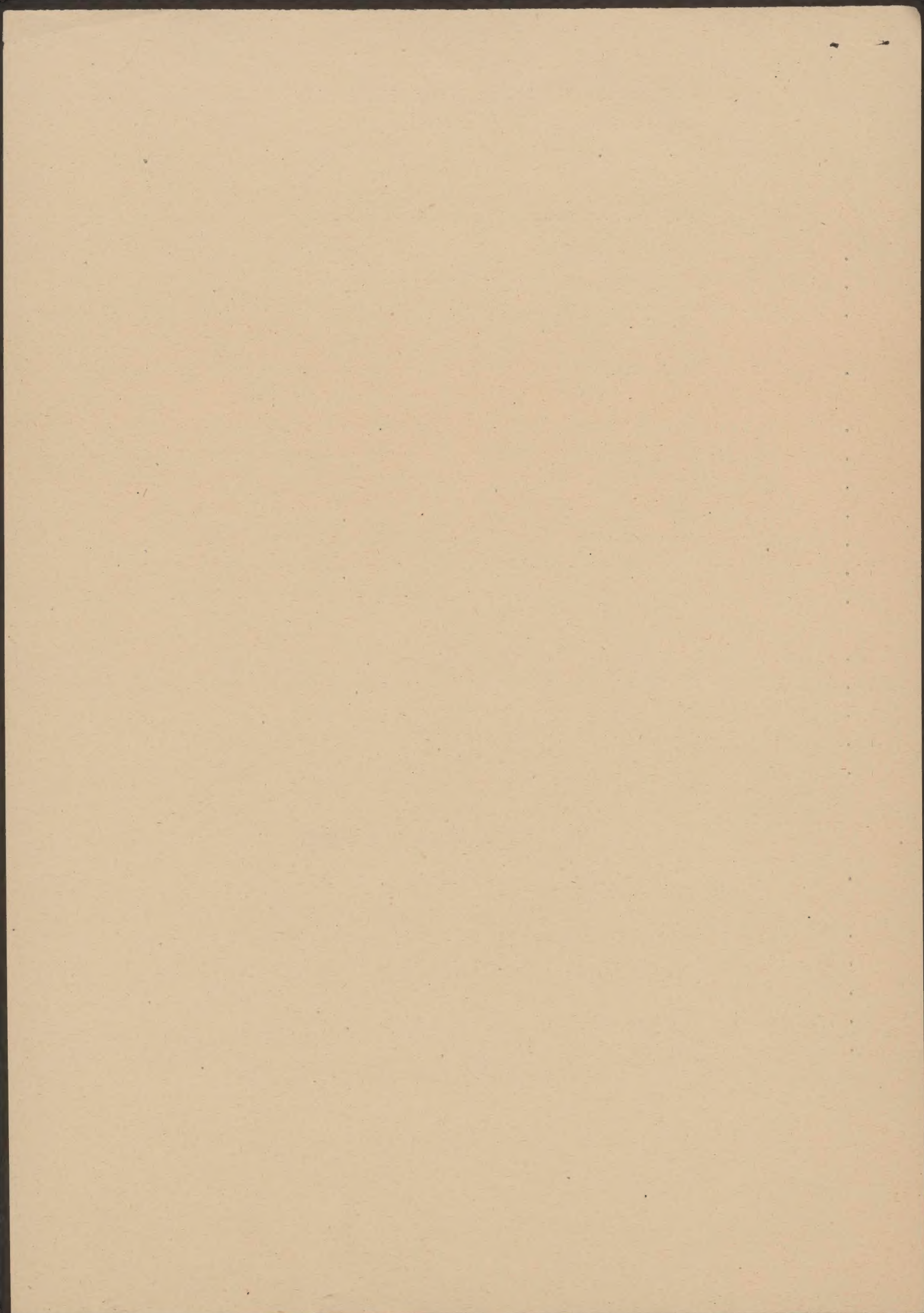
Wzrost
 przekształca Biblioteka Uniwersytecka
 w Warszawie i w innych miastach
 w Polsce. W WARSZAWIE WARSZAWA

Wzrosty prac niedrukowanych

1. Teoria akustyczna układu parabolicznego pierwiastków chemicznych. 1939
2. Pierwsze pismo Mendela o światła logiki geometrycznej. 1939
3. Podstawowe pojęcia metafizyki i logiki geometrycznej. 1939
4. The fundamental concepts of Spinoza's metaphysics in the light of geometrical logic. 1939
5. O to jest metafizyczna geometria algebraiczno-logiczna? 1940
6. O najważniejszych zagadnieniach teorii poznania naukowego. 1942
7. Metafizyka jako nauka ścisła. 1943
8. Logika dialektyczna a logika matematyczna. 1946 (polemiczna)
9. Geometria analityczna Descartes'a a geometria filozoficzna. 1947
10. Logika dialektyczna a logika matematyczna. 1947
11. La géométrie analytique de Descartes et la géométrie philosophique. 1947
12. O metafizycznej geometrii algebraicznej. 1948
13. Sur la géométrie algébrique catégorielle. 1948
14. O najważniejszych zagadnieniach teorii poznania naukowego. 1948
15. Zarys teorii logiki dialektycznej. 1948
16. Jakub Jagó (1890 - 1947). 1948

Manuscripts of unpublished works

1. Wstęp do metafizyki jako nauki ścisłej. 1946 (manuscript of the preface to the book: "The first principles of the theory of knowledge")
2. O najważniejszych zagadnieniach teorii poznania naukowego. 1948
3. Metafizyka jako nauka ścisła. 1948
4. Geometria analityczna Descartes'a a geometria filozoficzna. 1947
5. Logika dialektyczna a logika matematyczna. 1947
6. Zarys teorii logiki dialektycznej. 1948

dołączono I

Rękopisy rozprawy i fragmentów prac drukowanych

7. O realności przedmiotów ogólnych. 1948 *h 20-25 = h 6 3*
8. Przedmowa (do "Teorii absolutu"). 1942 *h 1*
9. 2 luźne kartki Twierdzeń (fragment II tomu "Architektoniki świata")

IV. Notatki

- 10 zeszytów (XVII - XXVI) *IV*
1 mały zeszyt
luźne notatki

III. Dane o Autorze

1. Fragment autobiograficzny *h 2* 2. Spis prac projektowanych w 1948 r. *h 1*
oraz
3. bibliografia prac i informacje o niektórych źródłach biograficznych. *h 1*
5. ten spis

